

System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

1. Podstawy prawne Systemu

- Ustawa z dnia 27.07.2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3.10.2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z dnia 9.10.2014, poz. 1370)
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr. 253, poz. 1520)
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14.09.2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć realizowanych przez studenta (Dz. U. Nr. 201, poz. 1187)
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25.09.2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz. U. Nr 188, poz. 1347 z późn. zm.)
- Uchwała Nr XXIII – 11.5/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*,
- Uchwała Nr XXIII – 11.6/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie *wytucznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich*,
- Uchwała Nr XXIII – 10.12/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 września 2013 r. w sprawie *studiów podyplomowych i kursów dokształcających*,
- Zarządzenie Nr 121/2013 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 19 grudnia 2013 r. (wydane 03.01.2014) w sprawie *szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*,
- Zarządzenie Nr 28/2012 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie *raportu samooceny jednostek*,
- Zarządzenie Nr 11/2013 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 4 marca 2013 r. w sprawie *wprowadzenia Ankiety Oceny Zajęć na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej*,
- Zarządzenie Nr 43/2012 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 1 października 2012 r. zmieniające zarządzenie Nr 29/2012 Rektora UMCS z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie *badania ankietowych*,
- Uchwała Nr XXI – 9.2/06 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie *uchwalenia Statutu UMCS (z późniejszymi zmianami)*,
- Uchwała Nr XXIII – 25.3/15 Senatu Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie *regulaminu studiów*,
- Uchwała Nr XXIII – 16.16/14 Senatu Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie *regulaminu studiów doktoranckich*,

- *Polityka Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS*
- Uchwały Senatu, zarządzenia Rektora, a także inne przepisy wewnętrzne Uczelni w zakresie kształcenia,
- Uchwały Rady Wydziału Ekonomicznego UMCS dotyczące procesu kształcenia.

2. Założenia Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia opiera się na Polityce Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje wszystkich pracowników: nauczycieli akademickich, pracowników administracji i obsługi. Każdy pracownik w zakresie swoich obowiązków służbowych jest zobowiązany do aktywnego udziału w przedsięwzięciach zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia. System ten obejmuje swoim zakresem wszystkie elementy procesu kształcenia oraz opiera się na zasobach materialnych i finansowych stojących do dyspozycji Wydziału.

System Zapewnienia Jakości Kształcenia podlega stałej ewaluacji i zmianom, stosownie do potrzeb wynikających z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych. Zasady i procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS są aktualizowane i modyfikowane uchwałami Rady Wydziału.

3. Cele Systemu

Zgodnie z § 2 Uchwały Nr XXIII – 11.5/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. zadaniem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest podejmowanie i koordynacja działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich kierunkach, formach i poziomach kształcenia. Doskonalenie jakości kształcenia rozumiane jest jako nieustające dążenie do osiągnięcia przez wszystkich interesantów oferty dydaktycznej możliwie najwyższych wyników kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, stosownie do określonych warunków społeczno-ekonomicznych, przy stałym wzmacnianiu potencjału naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu.

Wydział Ekonomiczny UMCS stosując System Zapewnienia Jakości Kształcenia zmierza do realizacji następujących celów, w szczególności polegających na analizie, ocenie i doskonaleniu:

- efektów kształcenia w programach kształcenia na studiach I, II i III stopnia oraz studiach podyplomowych,
- udziału interesariuszy w określaniu, ocenie i współtworzeniu efektów kształcenia,
- efektów kształcenia na rynku pracy,
- poziomu naukowego wspierającego wysoką jakość kształcenia,
- zasobów osobowych, materialnych i finansowych warunkujących realizację deklarowanych efektów kształcenia,
- systemu informacyjnego,
- efektywności weryfikacji i oceny działań korygujących, naprawczych i doskonalących.

W realizacji wskazanych wyżej celów biorą aktywny udział wszyscy interesariusze wewnętrzn i zewnętrzn Wydziału Ekonomicznego.

Warunkiem skutecznej realizacji wymienionych wyżej celów Systemu jest wskazanie jednostek organizacyjnych i ciał kolegialnych oraz ich udziału w ich wypełnianiu a także określenie procedur definiujących tryb ich wykonywania.

4. Jednostki organizacyjne Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i ich zadania

System Zapewnienia Jakości Kształcenia funkcjonujący na Wydziale określa swą uchwałą Rada Wydziału. Wyznacza ona jednostki organizacyjne realizujące zadania na rzecz budowania kultury jakości kształcenia funkcjonujące na Wydziale, dokonuje okresowych przeglądów ich działalności oraz wprowadza niezbędne zmiany.

Funkcjonowanie wydziałowych jednostek organizacyjnych w prowadzonych przez nie przedsięwzięciach na rzecz analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia uwzględnia wymagania narzucone przez Uczelniany System Zapewniania jakości Kształcenia w Uniwersytecie. Dotyczy to spójności w budowie Systemu jak i jego działalności.

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje następujące ciała kolegialne i jednostki organizacyjne:

- Radę Wydziału,
- Kolegium Dziekańskie,
- Dziekan i Prodziekanów,
- Rady Instytutów,
- Dyrektorów Instytutów,
- Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia,
- Zespoły ds. kierunków studiów,
- Kierowników kierunków studiów,
- Kierowników specjalności,
- Kierownika studiów doktoranckich,
- Kierowników katedr/zakładów,
- Koordynatorów modułów,
- Kierownika studiów podyplomowych,
- Wydziałowego Koordynatora Procesu Bolońskiego i ECTS.

Rada Wydziału, Kolegium Dziekańskie, Dziekan i Prodziekani, Rady Instytutów oraz Dyrektorzy Instytutów swe obowiązki w zakresie budowy kultury jakości kształcenia na Wydziale Ekonomicznym realizują zgodnie z zadaniami określonymi w Statucie Uniwersytetu.

W stosunku do innych wyróżnionych w ramach Systemu jednostek organizacyjnych ustala się ich budowę wewnętrzną oraz podstawowy zakres zadań.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia składa się z 7 do 12 osób. Jego przewodniczącym jest z urzędu Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Członków Zespołu wybiera Rada Wydziału. W skład Komisji wchodzi Prodziekan ds. Studentów, po dwóch przedstawicieli Zespołów ds. Kierunków Studiów, Kierownik Studiów Doktoranckich, Wydziałowy Koordynator Procesu Bolońskiego i ECTS, przedstawiciele pracodawców – dla kierunków praktycznych, przedstawiciel doktorantów oraz przedstawiciele studentów (po jednym z każdego z prowadzonych kierunków). Kandydaturę doktoranta zgłasza Rada

Wydziałowa Samorządu Doktorantów, kandydatury studentów - Rada Wydziałowa Samorządu Studentów. Dla przygotowania konkretnych projektów Zespół może powołać zespoły eksperckie, określając ich skład, cel powołania oraz zadania i czas ich realizacji.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia odpowiedzialny jest za funkcjonowanie wewnętrznego systemu jakości kształcenia. Do jego zadań w szczególności należy:

- opracowanie, w porozumieniu ze społecznością Wydziału, polityki jakości kształcenia i dostosowanie jej do misji i strategii rozwoju Wydziału i Uniwersytetu,
- inicjowanie i propagowanie działań na rzecz doskonalenia procesu edukacyjnego i jego obsługi na prowadzonych przez Wydział kierunkach studiów i innych formach kształcenia,
- opracowanie procedur zapewnienia jakości kształcenia stosownie do potrzeb i możliwości Wydziału,
- przygotowanie metod i narzędzi doskonalenia jakości kształcenia do zastosowania na Wydziale,
- organizowanie szkoleń i spotkań informacyjnych dla pracowników wydziału w sprawach związanych z doskonaleniem jakości kształcenia,
- opiniowanie programów kształcenia dla kierunków nowoutworzonych oraz zmian w programach dla kierunków istniejących,
- analiza, we współpracy z Kolegium dziekańskim, problemów dotyczących prowadzenia zajęć na danym kierunku, które zgłaszane są przez studentów podczas ankietowej oceny zajęć,
- analiza wyników badań nad jakością kształcenia prowadzonych przez Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, pod kątem identyfikacji słabych i mocnych stron organizacji oraz, obsługi i przebiegu procesu kształcenia,
- analiza wyników hospitacji zajęć dydaktycznych,
- rekomendacja określonych działań mających na celu eliminację sytuacji problemowych i podnoszenie jakości kształcenia,
- przygotowanie corocznych raportów na temat stanu wdrożenia i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na wydziale,
- przygotowanie materiałów do raportu samooceny jednostki na potrzeby akredytacji programowej bądź instytucjonalnej,
- podnoszenie wśród społeczności akademickiej Wydziału poziomu świadomości na temat potrzeb doskonalenia jakości kształcenia.

Propozycje działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia, wypracowane przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia i przewidziane do wdrożenia, są przedstawiane do akceptacji Kolegium Dziekańskiemu oraz Radzie Wydziału.

Zespół ds. kierunku odpowiedzialny jest za jakość programów kształcenia na danym kierunku studiów oraz jego funkcjonowanie. Przewodniczący zespołu jest jednocześnie kierownikiem określonego kierunku studiów. Zespół ds. kierunku studiów składa się z kierownika kierunku studiów, kierowników specjalności utworzonych w ramach danego kierunku oraz z pozostałych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego wchodzących w skład minimum kadrowego danego kierunku.

Do zadań Zespołu do spraw kierunku należy w szczególności:

- opracowanie koncepcji kształcenia dla określonego kierunku studiów,

- przygotowanie programów kształcenia dla nowo otwieranych kierunków i formalnych wniosków o ich uruchomienie, zgodnie z wewnętrznymi procedurami obowiązującymi w UMCS,
- analiza modułowych efektów kształcenia pod kątem ich zgodności z efektami kierunkowymi,
- prowadzenie dokumentacji programów kształcenia danego kierunku studiów i poziomów kształcenia,
- monitoring programów kształcenia zgodnie z przyjętą przez Wydział procedurą,
- inicjowanie i koordynacja prac związanych z modernizacją programów kształcenia, w tym podejmowanie współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi,
- inicjowanie nowych rozwiązań organizacyjnych i metodycznych w ramach danego kierunku studiów,
- analiza problemów związanych z realizacją programu na danym kierunku studiów,
- analiza wyników badania jakości kształcenia i losów zawodowych absolwentów danego kierunku studiów,
- analiza wpływających sugestii i uwag na temat koncepcji kształcenia i programów kształcenia,
- przedkładanie Kolegium Dziekańskiemu i Radzie Wydziału propozycji zmian w zakresie programów kształcenia na danym kierunku studiów.

Kierownika kierunku studiów powołuje Rada Wydziału na wniosek Dziekana spośród pracowników posiadających tytuł naukowy bądź stopień doktora habilitowanego dających uprawnienia dla kierunku na poziomie II stopnia.

Kierownik specjalności jest odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem specjalności w ramach danego kierunku studiów. Do jego zadań w szczególności należy:

- nadzorowanie treści nauczania przedmiotów specjalnościowych,
- identyfikowanie problemów związanych z kształceniem danej specjalności,
- inicjowanie działań modernizacyjnych w ramach danej specjalności,
- współpraca z zespołem ds. kierunku,
- rekomendowanie osób z doświadczeniem praktycznym do prowadzenia określonych zajęć w przypadku specjalności praktycznych,
- wyznaczanie, w porozumieniu z prodziekanem właściwym ds. kształcenia, koordynatorów modułów prowadzonych w ramach danej specjalności.

Kierownika specjalności powołuje Dziekan na wniosek Kierownika kierunku studiów spośród pracowników posiadających tytuł naukowy bądź stopień naukowy dr habilitowanego.

Kierownicy katedr/zakładów sprawują nadzór nad realizacją zadań dydaktycznych powierzonych jednostce. Do ich obowiązków należy w szczególności:

- rozdział zajęć dydaktycznych odpowiednio do kompetencji pracowników,
- zgłaszanie wniosków o powierzenie zajęć dydaktycznych osobom spoza uczelni,
- zapewnienie zajęć dydaktycznych doktorantom, którzy przygotowują rozprawę doktorską pod opieką pracowników danej jednostki,
- hospitacja zajęć pracowników danej jednostki, według przyjętych na Wydziale zasad,
- analiza wyników ankietowej oceny zajęć pracowników danej jednostki.

Koordynatorzy modułów odpowiadają za realizację danego modułu kształcenia, a w szczególności za:

- koordynację zajęć w ramach danego modułu pod względem organizacyjnym,
- koordynację egzaminu końcowego,
- aktualizację sylabusów.

Kierownik studiów doktoranckich odpowiada za organizację studiów, a w szczególności:

- przygotowuje programy kształcenia lub ich korektę,
- ustala organizację zajęć w na studiach doktoranckich w danym roku akademickim,
- sprawuje nadzór nad realizacją programów studiów,
- składa prorektorowi wykaz doktorantów prowadzących zajęcia dydaktyczne i wymiar prowadzonych przez nich zajęć,
- prowadzi bieżącą kontrolę postępów uczestników studiów doktoranckich,
- dokonuje oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów, podejmuje decyzje w sprawie zaliczenia doktorantowi kolejnych lat studiów doktoranckich lub o skreśleniu z listy doktorantów,
- przedłuża okres odbywania studiów doktoranckich,
- pełni funkcję przewodniczącego komisji powołanej do opiniowania wniosków dotyczących przyznawanie stypendium doktoranckiego oraz zwiększanie stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej, przyjmuje wnioski doktorantów,
- opiniuje podania doktorantów do innych organów uczelni,
- składa roczne sprawozdania z przebiegu studiów doktoranckich Radzie Wydziału i Prorektorowi,
- przedkłada Rektorowi imienny wykaz doktorantów, wraz ze wskazaniem ocen z egzaminów objętych programem studiów uzyskanych przez doktorantów w poprzednim roku akademickim,
- identyfikuje problemy dotyczące studiów doktoranckich,
- analizuje wyniki ankiety oceny zajęć,
- współpracuje z samorządem doktorantów,
- wykonuje inne zadania wynikające z regulaminu studiów doktoranckich.

Kierownika studiów doktoranckich powołuje Rada Wydziału na wniosek Dziekana spośród pracowników posiadających tytuł naukowy bądź stopień doktora habilitowanego dających uprawnienia dla studiów na poziomie III stopnia.

Wydziałowy Koordynator Procesu Bolońskiego i ECTS powoływany jest przez Prorektora ds. Kształcenia na wniosek Dziekana. Do jego zadań należy koordynacja prac nad opracowaniem i udostępnianiem programów nauczania w zakresie stosowania punktów ECTS.

Kierownik studiów podyplomowych odpowiada on za organizację tych studiów, a w szczególności za:

- przygotowanie i monitoring programu kształcenia,
- określenie warunków uczestnictwa i ukończenia studiów lub kursu,
- kwalifikację kandydatów na studia lub kurs,

- organizację roku akademickiego dla słuchaczy danego cyklu kształcenia,
- obsadę zajęć,
- nadzór nad dokumentacją studiów,
- identyfikację i rozwiązywanie problemów związanych z realizacją programu kształcenia, w tym wynikających z ankietowej oceny zajęć,
- wykonuje inne zadania wynikające z regulaminu studiów podyplomowych.

Kierownika studiów podyplomowych powołuje Rada Wydziału na wniosek Dziekana.

5. Procedury realizacji celów Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Zgodnie z Uchwałą Nr XXIII – 11.5/13 Senatu UMCS z dnia 27 listopada 2013 r., System Zapewnienia Jakości Kształcenia odnosi się do wszystkich form i poziomów kształcenia oraz obejmuje każdy z obszarów działalności Uniwersytetu mający wpływ na przebieg kształcenia i jego rezultaty. Uchwała wyodrębnia następujące obszary dotyczące prowadzonych przez Uniwersytet działań projakościowych:

1. rekrutacja na studia,
2. organizacja i przebieg procesu kształcenia, w tym ocena zajęć dydaktycznych,
3. zasoby kadrowe i materialne,
4. obsługa administracyjna studentów,
5. system motywacji, pomocy i wspierania studentów,
6. system obiegu i udostępniania informacji.

W ramach każdego obszaru określono procedury i zasady będące składnikami Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS. Zostały one przyporządkowane obszarom wskazanym w w/w Uchwale Senatu UMCS z 27 listopada 2013 r. i ujęte w załącznikach do Uchwały Rady Wydziału Ekonomicznego UMCS w sprawie *Systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*.

Obszar 1: Rekrutacja na studia

1.1 Procedura dotycząca zasad rekrutacji na studia I, II i III stopnia oraz studia podyplomowe obowiązująca na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 1.1).

Obszar 2: Organizacja i przebieg procesu kształcenia

2.1 Procedura opracowania programów studiów na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 2.1),

2.2 Procedura opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 2.2),

2.3 Procedura wyboru specjalności, przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowego obowiązująca na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 2.3),

2.4 Procedura dyplomowania na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 2.4),

2.5 Procedura potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną na Wydziale Ekonomicznym UMCS - przyjęta Uchwałą Rady Wydziału Ekonomicznego UMCS Nr 10/06/2015 z 18 czerwca 2015 r. - (załącznik 2.5),

2.6 Zasady dokumentowania efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 2.6),

2.7 Regulamin studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym UMCS- przyjęty Uchwałą Rady Wydziału Ekonomicznego UMCS Nr 1/2015 z dnia 18.06. 2015 r. (załącznik 2.7).

Obszar 3: Zasoby kadrowe i materialne

3.1 Procedura dbałości o infrastrukturę dydaktyczną na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 3.1).

Obszar 4: Obsługa administracyjna studentów

4.1 Procedura indywidualnej organizacji studiów (IOS) i indywidualnego programu studiów (IPS) obowiązująca na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 4.1),

4.2 Zasady postępowania w ramach programów wymiany studenckiej Erasmus + na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 4.2).

Obszar 5: System motywacji, pomocy i wspierania studentów

5.1 Procedura wsparcia udzielanego studentom na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 5.1),

5.2 Procedura wsparcia udzielanego studentom z niepełnosprawnością na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 5.2),

5.3 Zasady nagradzania najlepszych studentów i najlepszych absolwentów Wydziału Ekonomicznego UMCS (załącznik 5.3).

Obszar 6: System obiegu i udostępniania informacji

6.1 Procedura wykorzystania badań pro jakościowych na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 6.1),

6.2 Zasady udostępniania informacji na Wydziale Ekonomicznym UMCS (załącznik 6.2).

6. Wytyczne ciągłego doskonalenia i rozwoju Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Przyjmuje się, jako zasadę coroczną analizę i ocenę funkcjonowania wszystkich instrumentów tworzących System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym. Działania w tym zakresie prowadzą wydziałowe jednostki tworzące System w ramach swoich zadań. Będące rezultatem takich prac sprawozdanie jest przedmiotem oceny przez Dziekana Wydziału, a po jego akceptacji jest przedstawiane do dyskusji na posiedzeniu Rady Wydziału. Za realizację proponowanych w sprawozdaniu przedsięwzięć doskonalących System odpowiada Dziekan.